

Απόφαση ΣτΕ 2114/2008

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 24 Ιανουαρίου 2008, με την εξής σύνθεση: Γ. Παπαμεντζελόπουλος, Σύμβουλος της Επικρατείας, Προεδρεύων, σε αναπλήρωση του Προέδρου του Τμήματος και του Αναπληρωτή Προέδρου που είχαν κώλυμα, Α. Καραμιχαλέλης, Π. Καρλή, Σύμβουλοι, Κ. Πισπιρίγκος, Μ. Πικραμένος, Πάρεδροι. Γραμματέας ο Ν. Αθανασίου.

Για να δικάσει την από 25 Απριλίου 2007 αίτηση:

του, ο οποίος παρέστη με τους δικηγόρους : 1) Παν. Ζυγούρη (Α.Μ. 6216) και 2) Θεόδ. Φορτσάκη (Α.Μ. 9923) που τους διόρισε στο ακροατήριο,

κατά των : 1) Υπουργού Εσωτερικών, ο οποίος παρέστη με τη Φωτεινή Δεδούση, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και 2) Δήμου ... Αττικής, ο οποίος δεν παρέστη.

Με την αίτηση αυτή ο αιτών επιδιώκει να ακυρωθούν : 1) η υπ' αριθμ. 08/Δ.Τ.Α.5399/9.3.2007 διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής, 2) η προηγηθείσα παράλειψη του εκλεγέντος δημάρχου ... να προσκαλέσει τον αιτούντα σε ορκωμοσία ως δημοτικό σύμβουλο του Δήμου ..., 3) η υπ' αριθμ. .../9.3.2007 πράξη του δημάρχου ... και 4) τα υπ' αριθμ. ... πρακτικά ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων δημοτικού συμβούλου από τον

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Παρέδρου Κ. Πισπιρίγκου.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξουσίου του αιτούντος, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους ακυρώσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση και την αντιπρόσωπο του Υπουργού, η οποία ζήτησε την απόρριψή της.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη σε αίθουσα του δικαστηρίου και

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως κατεβλήθη το νόμιμο παράβολο (υπ' αριθμ. Α. 843077, 1833843/2007 ειδικά γραμμάτια παραβόλου).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ο αιτών, ο οποίος ανακηρύχθηκε τακτικός δημοτικός σύμβουλος του Δήμου ... Αττικής με τον συνδυασμό «.....» δυνάμει της υπ' αριθμ. 61/18.1.2007 αποφάσεως του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών και επί τη βάσει του αποτελέσματος των εκλογών της 15.10.2006, όπως διαμορφώθηκε μετά την εκδίκαση ενστάσεων, ζητεί την ακύρωση : α) της υπ' αριθμ. 08/Δ.Τ.Α. 5399/9.3.2007 διαπιστωτικής πράξεως του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής κατά το μέρος της με το οποίο κρίθηκε ότι επήλθε αυτοδικαίως η έκπτωσή του από το αξίωμά του διότι παρέλειψε υπαιτίως να δώσει εμπροθέσμως τον προβλεπόμενο όρκο και β) της προηγηθείσης παραλείψεως του εκλεγέντος δημάρχου ... να του απευθύνει πρόσκληση για ορκωμοσία. Ως συμπροσβαλλόμενες πράξεις πρέπει να θεωρηθούν : α) η υπ' αριθμ. /9.3.2007 πράξη του δημάρχου ..., με την οποία προσκλήθηκε για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων, λόγω της διαπιστωθείσης κατά τα ως άνω εκπτώσεως του αιτούντος, ο ανακληρωθείς αναπληρωματικός δημοτικός σύμβουλος με τον συνδυασμό «.....» και β) το υπ'

αριθμ. ... πρακτικά ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων δημοτικού συμβούλου από τον

3. Επειδή, όπως προκύπτει από το από 25.5.2007 σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως, αντίγραφα της κρινομένης αιτήσεως και της πράξεως του Προέδρου του Τμήματος περιορισμού δικασίμου και εισηγητή δικαστή επεδόθησαν στον καθ' ου Δήμο ..., νομίμως και εμπροθέσμως, από όργανο του Αστυνομικού Τμήματος Συνεπώς, νομίμως συζητήθηκε η υπόθεση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου απολιπομένου του Δήμου

4. Επειδή, στο άρθρο 23 παρ. 1 έως 4 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν.3463/2006, Α' 114), ορίζονται τα εξής : 1. Ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας και οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι εκλέγονται κάθε τέσσερα (4) χρόνια. 2. Η εκλογή γίνεται κάθε τέταρτο έτος . . . 3. Η εγκατάσταση των αρχών που έχουν εκλεγεί γίνεται την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και η θητεία τους λήγει την 31η Δεκεμβρίου του τέταρτου έτους. 4. Αν σε ένα Δήμο ή σε μία Κοινότητα δεν επικυρώθηκε τελεσίδικα η εκλογή έως την ημέρα της εγκατάστασης των δημοτικών και κοινοτικών αρχών, η εγκατάσταση των αρχών αυτών γίνεται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την επικύρωση και σε ημέρα που ορίζει ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας. Η θητεία των παλαιών αρχών παρατείνεται, ώσπου να εγκατασταθούν οι νέες». Σύμφωνα με τις ως άνω διατάξεις του ΚΔΚ, που είναι ερμηνευτέες σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 61 παρ. 2, 63, 64 παρ. 3 και 67 του ίδιου Κώδικα και των άρθρων 253 έως 260 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97), οι δημοτικές και κοινοτικές αρχές εγκαθίστανται αυτοδικαίως και αναλαμβάνουν καθήκοντα την 1η Ιανουαρίου του έτους που έπεται εκείνου της διενεργείας των εκλογών, εάν έχει ήδη γίνει προ της λήξεως του έτους διενεργείας των εκλογών η δημοσίευση των αποφάσεων με τις οποίες καθίσταται τελεσίδικη η εκλογή τους, ήτοι : α) όλων των αποφάσεων του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου, δικάζοντος σε πρώτο και τελευταίο βαθμό, επί των ενστάσεων κατά του κύρους του εκλογικού αποτελέσματος και β) της απόφασης του ίδιου δικαστηρίου με την οποία ανακηρύσσονται, μετά την εκδίκαση των ενστάσεων, ο επιτυχών συνδυασμός, οι επιλαχόντες συνδυασμοί, καθώς και οι υποψήφιοι που εκλέγονται ως τακτικοί και αναπληρωματικοί (βλ. ιδίως άρθρο 259 παρ. 3 του ΚΔΔ). Άλλως, ήτοι σε περίπτωση καθυστέρησης της δημοσίευσης των εν λόγω αποφάσεων, η θητεία των παλαιών αρχών συνεχίζεται και μετά την λήξη του έτους διενεργείας των εκλογών μέχρι να δημοσιευθούν οι αποφάσεις και να ορισθεί ακολούθως, με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας, η ημέρα εγκαταστάσεως των νέων αρχών, η οποία δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από δεκαπέντε (15) ημέρες από την δημοσίευση των αποφάσεων.

5. Επειδή, εξ άλλου, στο άρθρο 70 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων ορίζονται τα εξής: «1. Μετά την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής και ανακήρυξη του επιτυχόντος και των επιλαχόντων συνδυασμών ο δήμαρχος, ο πρόεδρος της Κοινότητας, οι δημοτικοί και κοινοτικοί σύμβουλοι, οι σύμβουλοι του δημοτικού διαμερίσματος, οι τοπικοί σύμβουλοι και οι πάρεδροι πριν από την ημέρα εγκατάστασης και ανάληψης των καθηκόντων τους δίδουν τον ακόλουθο όρκο : «Ορκίζομαι να είμαι πιστός στην πατρίδα, να υπακούω στο Σύνταγμα και στους νόμους και να εκπληρώνω τίμια και ευσυνείδητα τα καθήκοντά μου». 2. Η ορκωμοσία γίνεται στο Κατάστημα του Δήμου

ή της Κοινότητας σε δημόσια συνεδρίαση, της οποίας ο ακριβής χρόνος (χρονολογία και ώρα) ορίζεται από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας. 3. Για την ορκωμοσία συντάσσεται πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από τον δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας και όλους τους συμβούλους που ορκίσθηκαν. Το πρακτικό αυτό συντάσσεται σε δύο (2) αντίτυπα, από τα οποία το ένα παραμένει στο Δήμο ή την Κοινότητα και το άλλο αποστέλλεται στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας. Τα προαναφερόμενα πρόσωπα αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους από την ημέρα της εγκατάστασης. 4. Σε όσες περιπτώσεις η ορκωμοσία δεν πραγματοποιήθηκε, για λόγους αντικειμενικής αδυναμίας, ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας καλεί τον επιτυχόντα προς ορκωμοσία εντός πέντε (5) ημερών, αφότου του γνωστοποιήθηκε η άρση των λόγων». Στο επόμενο άρθρο 71 του ΚΔΚ ορίζεται ότι :«1. Αν ένας δήμαρχος ή πρόεδρος Κοινότητας αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. 2. Αν ένας δημοτικός ή κοινοτικός σύμβουλος ή σύμβουλος δημοτικού διαμερίσματος ή τοπικός σύμβουλος ή πάρεδρος αποποιηθεί την εκλογή του, οφείλει να το δηλώσει με έγγραφο στον οικείο δήμαρχο ή πρόεδρο Κοινότητας, αντίστοιχα, έως την παραμονή της εγκαταστάσεως των δημοτικών και κοινοτικών αρχών. 3. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη της δημοτικής ή κοινοτικής περιόδου, θεωρείται ότι την έχει αποδεχθεί. 4. Όποιος δεν αποποιηθεί την εκλογή του και δεν δώσει τον όρκο του προηγούμενου άρθρου μέσα στην προθεσμία των παραγράφων 1 και 2, εκπίπτει αυτοδικαίως από το αξίωμα». Τέλος, στο άρθρο 73 παρ. 1 του ΚΔΚ ορίζεται ότι : «1. Τις έδρες των δημοτικών και κοινοτικών συμβούλων, των συμβούλων των τοπικών διαμερισμάτων, των τοπικών συμβούλων και των παρέδρων που για οποιονδήποτε λόγο μένουν κενές, καταλαμβάνουν οι αναπληρωματικοί του ίδιου συνδυασμού. Ο δήμαρχος ή ο πρόεδρος της Κοινότητας καλεί αμέσως τους αναπληρωματικούς συμβούλους ή παρέδρους, με τη σειρά της εκλογής τους, και αυτοί οφείλουν να παρουσιασθούν για ορκωμοσία μέσα σε πέντε (5) ημέρες αφότου τους επιδόθηκε η πρόσκληση. Η ορκωμοσία γίνεται ενώπιον του δημάρχου ή του προέδρου της Κοινότητας αναλόγως . . .». Όπως συνάγεται από τις διατάξεις αυτές, που είναι ερμηνευτέες σε συνδυασμό με τις διατάξεις που αναφέρονται στην προηγούμενη σκέψη, ο νομοθέτης επιβάλλει στα πρόσωπα, τα οποία εκλέγονται στα αξιώματα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού και δεν αποποιούνται την εκλογή τους, να εγκαθίστανται και να αναλαμβάνουν τα καθήκοντά τους κατά τον νόμιμο χρόνο ενάρξεως της θητείας τους, έχοντας ήδη ορκισθεί για την σύμφωνη με το Σύνταγμα και τους νόμους διοίκηση του δήμου ή της κοινότητας. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, ο νομοθέτης επιβάλλει σ' αυτούς που παραλείπουν υπαιτίως να προσέλθουν εμπροθέσμως για ορκωμοσία, προ της νομίμου ενάρξεως της θητείας τους, αυτοδικαίως την έκπτωση από το αξίωμά τους, την οποία αρμοδίως διαπιστώνει είτε ο δήμαρχος που έχει την ευθύνη να κινήσει «αμέσως» την διαδικασία για την ορκωμοσία των αναπληρωματικών τους και την ανάληψη καθηκόντων από αυτούς (πρβλ. ΣτΕ 2132/2004 επτ.) είτε ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας κατά την άσκηση της κρατικής εποπτείας και επί τη βάση του αντιτύπου του πρακτικού ορκωμοσίας που κοινοποιείται σ' αυτόν. Εξ άλλου, στην περίπτωση κατά την οποία οι δικαστικές αποφάσεις που συνεπάγονται την τελεσίδικη επικύρωση της εκλογής δημοσιεύονται προ της λήξεως του έτους διενεργείας των εκλογών και οι νέες αρχές εγκαθίστανται αυτοδικαίως στον δήμο ή

την κοινότητα την 1η Ιανουαρίου του επομένου έτους, οι εκλεγέντες οφείλουν να προσέρχονται για ορκωμοσία το βραδύτερο εντός της προτεραιάς της ως άνω ημέρας, ήτοι εντός της 31ης Δεκεμβρίου του έτους διενεργείας των εκλογών, ακόμη και αν δεν έχουν προσκληθεί προς τούτο από τον εκλεγέντα δήμαρχο ή θεωρούν μη νόμιμη την πρόσκληση που αυτός έχει απευθύνει, διότι στην περίπτωση αυτή η 31η Δεκεμβρίου του έτους διενεργείας των εκλογών προκύπτει, ως τελευταία ημέρα της προθεσμίας για την ορκωμοσία, ευθέως από τις διατάξεις του ΚΔΚ που οφείλουν να γνωρίζουν (πρβλ. ΣτΕ 2132/2004 επτ.) και, συνεπώς, η παραβίαση της προθεσμίας αυτής συγχωρείται μόνον αν συντρέχουν λόγοι αντικειμενικής αδυναμίας προσελεύσεως στο πρόσωπο κάποιου εκλεγέντος. Αντιθέτως, στην περίπτωση κατά την οποία οι εν λόγω δικαστικές αποφάσεις δημοσιεύονται μετά την λήξη του έτους διενεργείας των εκλογών και η τελευταία ημέρα της προθεσμίας για την ορκωμοσία των εκλεγέντων προκύπτει με την έκδοση της πράξεως του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας περί ορισμού της ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών, ως προτεραιά αυτής της ημέρας, πρέπει η εν λόγω πράξη, για την οποία ο ΚΔΚ δεν προβλέπει διατυπώσεις δημοσιότητας, να κοινοποιείται στον εκλεγέντα δήμαρχο ή πρόεδρο της Κοινότητας και αυτός οφείλει περαιτέρω να απευθύνει πρόσκληση για ορκωμοσία στους εκλεγέντες που δεν έχουν ήδη ορκισθεί, με μνεία της ορισθείσης ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών, άλλως η παράλειψη εμπροθέσμου ορκωμοσίας είναι ανυπαίτια και δεν συνεπάγεται την αυτοδίκαια έκπτωση των εκλεγέντων.

6. Επειδή, με την πρώτη προσβαλλομένη υπ' αριθμ. 08/Δ.Τ.Α. 5399/9.3.2007 διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής κρίθηκε ότι ο αιτών εξέπεσε αυτοδικαίως από το αξίωμα του τακτικού δημοτικού συμβούλου του Δήμου ...διότι α) το όνομά του δεν συμπεριλαμβάνεται στο από 22.12.2006 πρακτικό ορκωμοσίας των εκλεγέντων που απεστάλη στη Γενική Γραμματεία της Περιφέρειας από τον εκλεγέντα δήμαρχο και β) δεν αποδεικνύεται από άλλο πρακτικό ορκωμοσίας ότι έδωσε εμπροθέσμως τον προβλεπόμενο όρκο. Από τα στοιχεία του φακέλου, όμως, προκύπτει ότι : α) η εκλογή για την ανάδειξη των νέων αρχών του Δήμου ... Αττικής κατέστη τελεσίδικη μετά την λήξη του έτους διενεργείας των εκλογών, με την δημοσίευση όλων των οριστικών αποφάσεων του Τριμελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών επί των ασκηθεισών ενστάσεων και, τελικά, της υπ' αριθμ. 61/18.1.2007 αποφάσεως του ως άνω δικαστηρίου περί ανακηρύξεως των επιτυχόντων, β) ημέρα εγκαταστάσεως των νέων αρχών του Δήμου ... Αττικής ορίσθηκε η 20.1.2007 με το υπ' αριθμ. 08/Δ.Τ.Α.1732/19.1.2007 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής προς τον εκλεγέντα δήμαρχο και, συνεπώς, η 19.1.2007 (ημέρα εκδόσεως του ως άνω εγγράφου και προτεραιά της ορισθείσης με το έγγραφο αυτό ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών) κατέστη η τελευταία ημέρα της νόμιμης προθεσμίας για την ορκωμοσία των εκλεγέντων και γ) ο εκλεγείς δήμαρχος δεν απηύθυνε αυθημερόν, στις 19.1.2007, πρόσκληση στον αιτούντα, που δεν είχε ορκισθεί, να προσέλθει για ορκωμοσία, με μνεία της ορισθείσης ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών. Με τα δεδομένα αυτά, ο αιτών ανυπαίτως παρέλειψε να δώσει εμπροθέσμως, εντός της 19.1.2007, τον προβλεπόμενο όρκο και δεν επήλθε αυτοδικαίως έκπτωση από το αξίωμά του, η δε προσβαλλομένη διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής, που έκρινε αντιθέτως, εξεδόθη κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων του ΚΔΚ και πρέπει να ακυρωθεί για τον λόγο αυτό, που βασιμώς

προβάλλεται, αλυσιτελούς καθισταμένης της εξετάσεως των λοιπών προβαλλομένων λόγων ακυρώσεως. Ομοίως, πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβάσεως των διατάξεων του ΚΔΚ η προηγηθείσα παράλειψη του εκλεγέντος δημάρχου ... να απευθύνει στον αιτούντα πρόσκληση για ορκωμοσία, με μνεία της ορισθείσης ημέρας εγκαταστάσεως των νέων αρχών. Τέλος, πρέπει να ακυρωθούν, λόγω απώλειας του νομίμου ερείσματός τους, οι συμπροσβαλλόμενες πράξεις, ήτοι : α) η υπ' αριθμ. .../9.3.2007 πράξη του δημάρχου ..., με την οποία προσκλήθηκε για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων, λόγω της διαπιστωθείσης εκπτώσεως του αιτούντος, ο ανακηρυχθείς αναπληρωματικός δημοτικός σύμβουλος με τον συνδυασμό «.....» ... και β) τα υπ' αριθμ. ... πρακτικά ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων δημοτικού συμβούλου από τον

7. Επειδή, μετά την ακύρωση των προσβαλλόμενων πράξεων, η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί στον καθ' ου Δήμο ... Αττικής, προκειμένου να απευθύνει ο εκλεγείς δήμαρχος πρόσκληση στον αιτούντα για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων.

Δια ταύτα

Δέχεται την κρινόμενη αίτηση.

Ακυρώνει : α) την υπ' αριθμ. 08 Δ.Τ.Α. 5399/9.3.2007 διαπιστωτική πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας Αττικής κατά το μέρος της που αφορά τον αιτούντα, β) την προηγηθείσα παράλειψη του εκλεγέντος δημάρχου ... Αττικής να απευθύνει πρόσκληση στον αιτούντα για ορκωμοσία, γ) την υπ' αριθμ. .../9.3.2007 πρόσκληση του ως άνω δημάρχου προς τον ... για ορκωμοσία και ανάληψη καθηκόντων δημοτικού συμβούλου και δ) τα υπ' αριθμ. ... πρακτικά ορκωμοσίας και αναλήψεως καθηκόντων δημοτικού συμβούλου από τον

Διατάσσει την απόδοση του παραβόλου.

Παραπέμπει την υπόθεση στον Δήμο ... Αττικής, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στο αιτιολογικό. Και

Επιβάλλει συμμετρως στο Ελληνικό Δημόσιο και στον Δήμο ... Αττικής την δικαστική δαπάνη του αιτούντος, η οποία ανέρχεται στο ποσόν των εννιακοσίων είκοσι (920) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στην Αθήνα στις 31 Ιανουαρίου 2008

και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 2ας Ιουλίου 2008.

Ο Πρόεδρος του Α' Τμήματος Η Γραμματέας του Γ' Τμήματος Διακοπών

Γ. Παπαμεντζελόπουλος Α. Τριάδη